



Αθήνα, 09.04.2024

Ερώτηση

Προς τους :

1. Υπουργό Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας
2. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

“Εύλογα ερωτήματα για την ανάθεση της μελέτης για την αντιπλημμυρική θωράκιση της Θεσσαλίας στην Ολλανδική εταιρία HVA”

Η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε από την Ολλανδική εταιρία HVA (Handels Vereniging Amsterdam International - «Εμπορική Ένωση Άμστερνταμ») να καταρτίσει σχέδιο αποκατάστασης για την πλημμυρισμένη λεκάνη απορροής της Θεσσαλίας και την αντιπλημμυρική θωράκιση της Θεσσαλίας. Η ίδια εταιρεία έχει αναλάβει τη σύνταξη μελέτης για τη διαχείριση των υδάτων στην Κρήτη. Σύμφωνα με τον ιστότοπο της HVA, πρόκειται για μια «διεθνώς αναγνωρισμένη γεωργική εταιρεία που διαχειρίζεται περιουσιακά στοιχεία, με μακρά ιστορία στην ανάπτυξη έργων τροπικής καλλιέργειας, με έμφαση πρωτίστως στην Αφρική και τη ΝΑ Ασία». Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας HVA είναι ο κ. Μιλτιάδης Γκουζούρης, ο οποίος είχε διατελέσει Σύμβουλος στην Κυβέρνηση Σαμαρά το 2012-2014 και δεν προκύπτει από πουθενά ότι εκπροσωπεί κάποιον επιστημονικό φορέα.

Με την υπ’ αριθμ. ΥΠ1170/10.11.2023 ΚΥΑ του Υπουργών Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Υπουργού και Υφυπουργού Οικονομικών, εγκρίθηκε η από 20.10.2023 Σύμβαση δωρεάς αξίας 940.000 ευρώ (πλην ΦΠΑ) μεταξύ της εταιρίας HVA, του Ελληνικού Δημοσίου και του ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Ελληνική Ένωση Τραπεζών». Οι δωρήτριες Τράπεζες Alpha Bank, Εθνική Τράπεζα, Eurobank και Τράπεζα Πειραιώς σύμφωνα με την από 13.9.2023 ανακοίνωσή τους δεσμεύτηκαν να συνδράμουν με το ποσό των 50.000.000 ευρώ για την αποκατάσταση των φυσικών καταστροφών που έπληξαν την περιοχή της Θεσσαλίας, «με στόχο την ταχεία αποκατάσταση της κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας και την ανακούφιση νοικοκυριών και επιχειρήσεων». Η μελέτη από την HVA είναι η πρώτη δράση που χρηματοδοτείται από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες στο πλαίσιο αυτό. Οι τράπεζες βέβαια θα μπορούσαν να προβούν και στη διαγραφή των χρεών των νοικοκυριών και επιχειρήσεων στη πληγείσα περιοχή, ενέργεια που δεν επέλεξαν.

Το αίτημά μας προκειμένου να παρουσιαστεί η μελέτη της HVA σε κοινή συνεδρίαση, με την παρουσία αρμόδιων φορέων και οργανώσεων, της Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου και της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων δεν έχει ακόμα ικανοποιηθεί. Η μελέτη βρίσκεται σε στάδιο διαβούλευσης, αλλά με πρωτοφανή τρόπο για τα ελληνικά κοινοβουλευτικά δεδομένα. Η έκθεση και τα παραρτήματα της HVA είναι στα αγγλικά. Είναι περιφρόνηση της διαδικασίας διαβούλευσης η κατάθεση του κειμένου στα αγγλικά. Το γεγονός αυτό αποτελεί προσβολή και υποβάθμιση του θεσμού της διαβούλευσης.

Παράλληλα η Περιφέρεια Θεσσαλίας σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και άλλους επιστημονικούς φορείς προέβη επίσης σε αντίστοιχη μελέτη. Δεδομένης της επιστημονικής

προσέγγισης του ζητήματος από ελληνικούς επιστημονικούς φορείς, το πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και την επιστημονική ομάδα της Περιφέρειας Θεσσαλίας δεν γίνεται κατανοητό γιατί επιλέχθηκε μια εμπορική εταιρία η HVA, χωρίς καμία διαγωνιστική διαδικασία. Απλά η κυβέρνηση επέλεξε την HVA. Είναι περιφρόνηση της ελληνικής επιστημονικής κοινότητας και κυρίως του προσωπικού του πανεπιστημίου Θεσσαλίας που έχουν δουλέψει πάνω σε σχετικά θέματα της περιοχής, να ανατεθεί στην εταιρία HVA: α) με καμία εξειδίκευση στα πολύπλοκα αντικείμενα που έχουν προκύψει μετά την καταστροφή που προκάλεσαν οι πλημμύρες β) μια ιδιωτική εταιρεία και όχι κάποιο διεθνές ή έστω εθνικό Φορέα, γ) μια ξένη εταιρεία, Ολλανδική.

Η εν λόγω εταιρία, που ιδρύθηκε το 1879 στην Ολλανδία, ειδικεύεται στη διαχείριση γεωργικών εκτάσεων και την εμπορία προϊόντων, όπως η ζάχαρη, σε πρώην αποικίες της Ολλανδίας. Σύμφωνα με έρευνες και δημοσιευμένες μελέτες, το παρελθόν της HVA φαίνεται να περιλαμβάνει πολλές σκοτεινές σελίδες σε φτωχές περιοχές του πλανήτη, όπως η Αιθιοπία. Η HVA έχει κατηγορηθεί για ρατσιστικές - φυλετικές διακρίσεις, με εκτοπισμό τοπικών πληθυσμών που είτε εργάζονταν σε συνθήκες άθλιες είτε εγκατέλειπαν τις εστίες τους, κακές συνθήκες εργασίας (με απειλίστικά χαμηλούς μισθούς και με αποικιακού τύπου συνθήκες διαβίωσης), καταστροφή του περιβάλλοντος, προβλήματα υγείας στους πληθυσμούς της περιοχής. Κατηγορήθηκε επίσης ότι μόλυνε το πόσιμο νερό τοπικών κοινοτήτων με ρύπανση από τις βιομηχανικές μονάδες της.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι στο site της εταιρίας αναγράφεται δήλωση ότι η «HVA δεν έχει εμπλακεί ποτέ με οποιοδήποτε τρόπο στην αποικιακή πρακτική της δουλειάς. Δεν βρήκαμε κανένα στοιχείο για οποιαδήποτε χρήση σκλαβιάς, παιδικής εργασίας ή άλλων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η HVA ενστερνίζεται τη σοβαρή της ευθύνη για την προστασία, τη διατήρηση και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παγκοσμίως».

Υπενθυμίζουμε ότι η κυβέρνηση της ΝΔ και η προηγούμενη Περιφερειακή αρχή της Θεσσαλίας έχουν την απόλυτη ευθύνη για τη διαχείριση των επιπτώσεων από τις φυσικές καταστροφές που προκάλεσαν οι πλημμύρες. Δεν φρόντισαν να αναθεωρήσουν ως όφειλαν το Σχέδιο διαχείρισης κινδύνου πλημμύρας και το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, ήτοι τις 31.12.2021 και βεβαίως να τα υλοποιήσουν. Γι' αυτό το λόγο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκκίνησε σχετικές διαδικασίες ύστερα από προειδοποιητικές επιστολές και αιτιολογημένη γνώμη κατά της Ελλάδας και τελικά στις 15.3.2024 παρέπεμψε την Ελλάδα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης – υπόθεση [INFR(2022)2191]. Στα σχέδια αυτά υπήρχαν αντίστοιχες προβλέψεις για έργα ορεινής υδρονομίας, φράγματα, εγγειοβελτιωτικά έργα, ορθολογική διαχείριση υδάτων, ζώνες πλημμυρών κτλ., τα οποία η κυβέρνηση της ΝΔ και η προηγούμενη Περιφερειακή αρχή επέλεξαν να μην τα υλοποιήσουν.

Η μελέτη της εταιρείας HVA δεν λαμβάνει υπόψη τις ανωτέρω οδηγίες και έτσι επιδεινώνει περαιτέρω το έλλειμμα εφαρμογής τους από τη χώρα μας. Όπως αναφέρουν σε κοινή επιστολή τους πέντε περιβαλλοντικές οργανώσεις «πρόκειται για μια ιδιαίτερα ντροπιαστική εξέλιξη, καθώς αφορά μια χώρα που δεν έχει απλώς υποχρέωση εφαρμογής των δυο Οδηγιών της ΕΕ, αλλά και μεγάλη ανάγκη από τα εργαλεία που προσφέρουν οι δυο αυτές οδηγίες για πραγματικά βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων οικοσυστημάτων, ώστε να λειτουργήσουν αποτελεσματικά υπέρ της θωράκισης της κοινωνίας και της οικονομίας από τις καταστροφικές επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης». Επιπλέον στη μελέτη δεν αναφέρονται οι ομάδες επιστημόνων που συνέταξαν τα κείμενα, ούτε η μεθοδολογία, ούτε η περιγραφή της έρευνας. Το γεγονός αυτό προκαλεί ερωτηματικά σχετικά με την επιστημονική επάρκεια και την απαραίτητη εξειδίκευση της εταιρείας HVA στην θωράκιση από πλημμύρες και από τις κλιματικές καταστροφές που πλέον τείνουν να γίνουν η νέα κανονικότητα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

1. Με ποια επιστημονικά διαπιστευτήρια ανατέθηκε τόσο σοβαρή μελέτη σε έναν φορέα που ιστορικά δεν έχει αποδείξει επιστημονική επάρκεια, αλλά εμπορικού αντικειμένου εκμετάλλευση τεράστιων εκτάσεων σε ολλανδικές αποικίες, για την παραγωγή και εμπορία ζάχαρης; Τι σχέση έχει η εταιρία HVA με επιστημονική εργασία και επάρκεια που απαιτείται για την αντιμετώπιση κλιματικών καταστροφών (όπως ο Ντάνιελ) και βιώσιμης αντιπλημμυρικής θωράκισης αγροτικών περιοχών;
2. Γνωρίζει η κυβέρνηση τα δημοσιεύματα και τις έρευνες που ενοχοποιούν ιστορικά την εταιρεία (όχι επιστημονικός φορέας, αλλά εταιρεία) σε εντατική εκμετάλλευση γαιών στην Αιθιοπία και αλλού;
3. Γιατί η εταιρεία στο site της θεωρεί απαραίτητο να διευκρινίσει ότι δεν έχει εμπλακεί ποτέ με οποιοδήποτε τρόπο στην πρακτική της δουλειάς; Ποια είναι η κριτική που έχει υποστεί και γιατί θεωρεί ότι πρέπει να δικαιολογηθεί;
4. Ποια ήταν η τελική αμοιβή της εταιρείας, ποιος ο πλήρης απολογισμός εξόδων;
5. Μέσω ποιας διαδικασίας έγινε η ανάθεση της μελέτης στην HVA για τη Θεσσαλία και την Κρήτη; Η ανάθεση της μελέτης στην HVA συνδέεται με το γεγονός ότι ο Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρίας είχε διατελέσει σύμβουλος στη Κυβέρνηση Σαμαρά το 2012-2014;
6. Η ελληνική κυβέρνηση δεν εμπιστεύεται τους ελληνικούς επιστημονικούς φορείς για την σύνταξη της μελέτης της αντιπλημμυρικής θωράκισης της Θεσσαλίας; Εάν η κυβέρνηση έκρινε ότι χρειάζεται διεθνής συνεργασία, γιατί δεν επέλεξε να ζητήσει τη συμβολή επιστημονικών και ακαδημαϊκών φορέων που διαθέτουν τεχνογνωσία για αποτελεσματική και περιβαλλοντικά βιώσιμη αντιπλημμυρική θωράκιση και αγροτική ανάπτυξη;
7. Γιατί η μελέτη της HVA στη διαβούλευση είναι στα αγγλικά;
8. Έχετε διαπιστώσει ότι η μελέτη της HVA δεν λαμβάνει υπόψη τις Οδηγίες της ΕΕ για τα Σχέδια διαχείρισης κινδύνου πλημμύρας και τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών; Αποδέχεται το Υπουργείο ότι στη μελέτη της HVA δεν αναφέρονται οι ομάδες επιστημόνων που συνέταξαν τα κείμενα, η μεθοδολογία και περιγραφή της έρευνας;

**Οι ερωτώντες Βουλευτές
Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)**

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)
Ζεϊμπέκ Χουσεΐν
Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)
Τζούφη Μερόπη